

АНОТАЦІЯ

навчальної дисципліни «Актуальні проблеми рекреації і туризму»

1. **Назва дисципліни** – «Актуальні проблеми рекреації і туризму».
2. **Лектор** – кандидат географічних наук, доцент Скриль Ірина Анатоліївна.
3. **Курс** – 4 (першого (бакалаврського) рівня вищої освіти), **семестр** – 7.
4. **Кількість**: кредитів – 4; академічних годин – 120 (у т.ч. лекцій – 24, практичних занять – 36, самостійної роботи – 60).
5. **Опис дисципліни**:

Мета дисципліни – формування у студентів системних знань з основ географії рекреації і туризму, особливості та сучасні тенденції розвитку туристичної галузі, набуття практичних навичок з виявлення проблем туристсько-рекреаційної діяльності та шляхів їх вирішення.

Завдання дисципліни:

- ознайомити студентів з теоретичними основами географії рекреації і туризму: вивчити основні поняття та закономірності організації туристсько-рекреаційної діяльності, висвітлити соціально-економічну сутність рекреації і туризму;
- провести аналіз природно-ресурсного та історико-культурного потенціалу сфери рекреації і туризму, розглянути проблеми раціонального використання ресурсів;
- навчити студентів аналізувати організацію сфери рекреації і туризму, дослідити фактори, що впливають на неї;
- охарактеризувати сучасний стан розвитку рекреаційної та туристичної діяльності, виявляти проблеми, які стримують розвиток галузі та шляхи їх подолання;
- розвивати уміння і навички роботи зі статистичними даними та картографічними матеріалами, аналізувати та робити висновки;
- розвивати критичне мислення та навички комплексного географічного аналізу.

Зміст дисципліни:

Тема 1. Мета і завдання курсу. Предмет, методи та завдання географії рекреації і туризму. Основні поняття рекреації і туризму: дозвілля або відпочинок, вільний час, рекреація і туризм, рекреаційні ресурси, рекреаційний потенціал.

Тема 2. Рекреація і туризм як соціально-економічні явища. Передумови становлення і розвитку рекреації і туризму (економічні, соціально-культурні, політичні, наявність рекреаційних ресурсів). Історичні етапи розвитку рекреації і туризму.

Тема 3. Рекреаційна та туристична діяльність, їх класифікація. Поняття рекреаційної діяльності і рекреаційних потреб суспільства. Рекреаційні потреби як основа організації рекреаційної діяльності. Класифікації рекреаційної діяльності за мотивами рекреації, характером використання рекреаційних ресурсів, юридичним статусом, тривалістю, особливостями використання транспортних засобів тощо.

Тема 4. Інституціональні рівні управління рекреаційною галуззю та туристською діяльністю. Рекреація й охорона навколишнього природного середовища. Санаторно-курортне господарство.

Тема 5. Класифікація та оцінка туристсько-рекреаційних ресурсів. Підходи до визначення туристичних та туристично-рекреаційних ресурсів. Умови використання туристичних ресурсів. Властивості туристичних ресурсів. Підходи до класифікації туристичних ресурсів.

Тема 6. Природні туристсько-рекреаційні ресурси. Характеристика природно-рекреаційних ресурсів. Поняття про природно-заповідний фонд. Використання об'єктів природно-заповідного фонду в туризмі. Об'єкти природно-заповідного фонду Харківської області.

Тема 7. Культурно-історичні ресурси туризму. Світова спадщина ЮНЕСКО. Сучасні види культурно-історичних ресурсів. Географія найбільш атрактивних культурно-історичних ресурсів України, Харківської області. Культурна спадщина як ресурс туризму, її матеріальні і нематеріальні складові.

Тема 8. Географія рекреаційних видів туризму. Географічна характеристика купально-пляжного туризму. Географія центрів купально-пляжного туризму в Україні. Географічна характеристика лікувально-оздоровчого туризму. Види лікувально-оздоровчого туризму. Типологія курортів.

Тема 9. Рекреаційно-туристична діяльність та її вплив на довкілля. Вплив туризму на природне і соціально-культурне середовище. Інноваційні проекти із збереження біорізноманіття. Міжнародні практики ідей сталого туризму. Геотуризм як форма організації сталого туризму. Чинники і стратегічні напрямки розвитку сталого туризму в Україні.

Тема 10. Вплив російсько-української війни на туристську і рекреаційну діяльність. Зупинка роботи підприємств після 24.02.22. Переорієнтація на волонтерство і допомогу біженцям. Забруднення навколишнього середовища

вибухонебезпечними предметами. Військові злочини РФ проти культурної спадщини України. Забруднені води. Знищення об'єктів ПЗФ. Відновлення діяльності, перспективні напрями туризму і рекреації.

Тема 11. Проблеми та перспективи розвитку туризму в Україні. Сучасний стан розвитку туризму в Україні. Кризові явища галузі. Державна підтримка розвитку туризму. Основні показники розвитку туризму на сучасному етапі. Проблеми галузі туризму та рекреації. Перспективи розвитку туризму в Україні.

6. **Форми навчання** – лекції, практичні заняття та самостійна робота студентів відповідно до програми курсу.
7. **Методи викладання і навчання** – пояснювально-ілюстративні (розповідь з елементами бесіди, пояснення, лекція, ілюстрація тощо); репродуктивні; проблемного викладу; частково-пошукові, дослідницькі.
8. **Методи контролю знань, система оцінювання** – усне опитування (індивідуальне, комбіноване, фронтальне), перевірка виконаних практичних робіт, контрольні роботи (поточна та підсумкова залікова).
9. **Навчально-методичне забезпечення, основна література:**

Бейдик О. О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. - К.: Київ, ун-т, 2001.- 395 с.
Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг: Геопросторові аспекти. — 2-ге вид., перероб. та доп. — К.: Альтерпрес, 2003.

Мальська М. Я., Худо В. В. Менеджмент туризму. Вступ до спеціальності: Навч. посіб. — Л.: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2002.

Мальська М. Я., Худо В. В. Туристичний бізнес; теорія і практика: Навч. посіб. — К.: Центр учбової літератури, 2007. — 424 с.

Немець Л.М., Лаптев В.Г., Редін В.І., Редіна В.А., Скриль І.А. Методичні рекомендації для виконання дипломних робіт з напрямку «Туризм. Рекреація. Екскурсознавство. Економічна та соціальна географія». — Харків, 2008. — 35 с.

Панкова Є.В. Туристичне краєзнавство. Навчальний посібник. - К.: Альтерпрес, 2003. - 352 с.

Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та курортологія: навч. посіб./ Н.В. Фоменко. — К.: Центр навчальної літератури, 2007. — 312 с.

10. **Мова викладання** – українська.